

Creative Audiovisual Lab
for the promotion of
critical thinking and
media literacy

Izvješće o procjeni učinka

UAB
12-20-2023

Izvješće o procjeni učinka namijenjeno je procjeni testiranja metodologije CrAL u pet različitim europskih zemalja uključenih u projekt (Italija, Grčka, Hrvatska, Španjolska i Litva). Ovaj dokument sadrži rezultate testiranja u svakoj uključenoj zemlji te njihovu analizu, rezultate i zaključke.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
PROJECT NUMBER: 621357-EPP-1-2020-1-BE-EPPKA3-IPI-SOC-IN
PROJECT TITLE: Creative Audiovisual Lab for the promotion of critical thinking and media literacy

SAŽETAK

Cilj projekta **Kreativni audiovizualni laboratorij (CrAL) za promicanje kritičkog mišljenja i medijske pismenosti** je unaprijediti kritičko mišljenje i medijsku pismenost među mladima od 14 do 19 godina. Cilj ovog izvješća je pokazati učinak postignut tijekom faze pilotiranja projekta. Uključuje potrebe detektirane kroz projekt, glavne pokazatelje, provedene aktivnosti, te uzorke i analizu rezultata po zemljama. Ukratko, projekt je postigao pozitivne rezultate u različitim kontekstima. Inovativna metodologija pokazala se prilagodljivom različitim zemljama i obrazovnim kontekstima, dajući pozitivne rezultate. Tijekom faze pilotiranja primili smo **282 odgovora učenika i 120 odgovora nastavnika**. Što se tiče sudjelovanja učenika u nepovoljnom položaju, pojedinci iz sredina s niskim primanjima i udaljenih područja bili su aktivno uključeni. Projekt je u provedbi prioritete postavio na načela pravičnosti, jednakosti i uključenosti, osiguravajući da svi zainteresirani učenici dobiju priliku za sudjelovanje.

Faza pilotiranja

Pilotiranje CrAL metodologije provedeno je od 1. studenog 2022. do 30. lipnja 2023. godine. Kako bi se evaluirala eksperimentalna metodologija projekta, izvršeni su sljedeći zadaci:

- Ciljane skupine ove evaluacije bili su mladi sudionici projekta i nastavnici koji su bili uključeni u trening, razvoj i implementaciju projekta. Od prosinca 2022. do lipnja 2023., nastavnici i učenici ispunili su sljedeće ankete:
 - **Anketa prije testiranja za nastavnike/Anketa prije testiranja za učenike (prosinac 2022., ožujak 2023.).** Cilj ovih anketa bio je saznati očekivanja ciljanih skupina prije implementacije CrAL metodologije. Ankete su uključivale pitanja povezana s iskustvom i ulogom u radionicama i očekivanjima vezanima za aktivnosti i ishode učenja.
 - **Anketa nakon testiranja nastavnika/Anketa nakon testiranja učenika (ožujak 2023., lipanj 2023.).** Ovi su testovi dizajnirani kako bi usporedili i evaluirali zadovoljstvo i percepciju nastavnika i učenika nakon implementiranja metodologije. Ankete su uključivale pitanja koje se odnose na iste teme kao i ankete prije testiranja. Rezultati oba testa poslužili su kao valjani instrument za provođenje ispravne evaluacije.
 - **Svaki je partner proveo 2 fokus skupine (jednu s nastavnicima, jednu s učenicima).** Obe su uključivale minimalno 4 i maksimalno 7 sudionika kako bi se uspostavio dijalog fokusiran na implementaciju radionica CrAL Laba te identificirale jake i slabe točke, poboljšanja i prijedlozi.

Ključni izazovi

Kako bi se rezultati ispravno evaluirali i analizirali, u obzir su uzete glavne potrebe proizašle iz projekta:

- **Unaprjeđenje profesionalnih vještina, medijske pismenosti i kritičkog mišljenja učenika uključenih u metodologiju.**
- **Facilitiranje stjecanja digitalnih vještina kod učenika: suradnje, kreativnosti, kritičkog razmišljanja sa svrhom rješavanja problema, te samopouzdanja.**
- **Promocija socijalne uključenosti ciljnih skupina u nepovoljnom položaju.**
- **Unaprjeđenje znanja o vrijednosti audiovizualnog jezika kao načina promoviranja kritičkog mišljenja i socijalne inkluzije unutar škola i edukativnih sustava.**

Indikatori

Pitanja postavljena u anketama i fokus skupinama odnosila su se na sljedeće teme povezane s implementacijom CrAL metodologije:

1. **Prethodno iskustvo u učenju/predavanju medijske pismenosti**
2. **Ishodi učenja: digitalne vještine, aktivno građanstvo, aktivna komunikacija, rješavanje problema, samopouzdanje i socijalna inkluzija skupina u nepovoljnom položaju.**
3. **Stvaranje sadržaja s ciljem društvene promjene.**

Općenito govoreći, projekt je postigao sve svoje ciljeve:

- Najmanje 80% sudionika tečaja zadovoljno je programom.
- Najmanje 50 učenika po partneru uključeno je u pilotiranje. Neki partneri uključili su više, a neki manje učenika zbog postojećih ograničenja u svakoj zemlji.
- Najmanje 10 članova lokalne zajednice uključeno je u fazu pilotiranja. Svaki partner uključio je članove zajednice u svoje procese, upoznao ih s projektom i video radovima koje su izradili mladi.
- Najmanje 80% mladih zadovoljno je programom.

Po zemlji

ZEMLJA	Anketiranje učenika (prije i poslije) Ukupni odgovori	Anketiranje učitelja (prije i poslije) Ukupni odgovori	Fokus grupe učenika	Fokus grupe nastavnika
Litva	33	15	7	4
Hrvatska	95	20	6	9 (dvije grupe)
Italija	67	24	6	4
Španjolska	52	10	6	5
Grčka	50	25	6	9 (dvije grupe)
Ukupno	297	94	31	31

Važno je istaknuti da su i učitelji i nastavnici zadovoljni i smatraju da su ishodi učenja postignuti.

Pozitivne strane

Rezultati pokazuju da je CrAL unaprijedio **tehničke vještine** učenika (digitalne vještine, slikovne vještine, itd.) i opću **medijsku pismenost**. Također, učenici su unaprijedili svoje **suradničke** vještine i vještine rada u timovima. Odnos s nastavnicima također se poboljšao. Na primjer, u Italiji su učenici istakli kako im je CrAL omogućio da vide svoje nastavnike u novom svjetlu, kao partnere u učenju, a ne samo kao suce koji procjenjuju njihovu izvedbu.

Sljedeći su aspekti identificirani kao pozitivni:

1. Korak-po-korak metodologija

Svi uključeni cijenili su različite faze metodologije te istakli da im je ovaj pristup pomogao. Metodologija se pokazala inovativnom te je ukazala da ima mogućnost da se provede u praksu u različitim zemljama i edukacijskim kontekstima uz postizanje pozitivnih rezultata.

Glavni ishodi učenja kod učenika koji su koristili metodologiju uključuju **kritičko razmišljanje**, **medijsku pismenost** i **digitalne vještine**. Ovaj se ishod pokazao konzistentnim u različitim zemljama uključenima u projekt. U anketama nakon testiranja, veliki postotak učenika i nastavnika ili su se „slagali“ ili „potpuno slagali“ s ishodima.

UČENICI

Zemlja	Kritičko mišljenje	Digitalne vještine	Medijska pismenost
Litva	84,6%	69,3%	77%
Hrvatska	93,2%	93,2%	83,8%
Italija	90,7%	96,9%	87,5%
Španjolska	100%	100%	100%
Grčka	100%	100%	100%

NASTAVNICI

Zemlja	Kritičko mišljenje	Digitalne vještine	Medijska pismenost
Litva	57,2%	57,2%	42,9%
Hrvatska	100%	100%	100%
Italija	100%	55,5%	55,5%
Španjolska	100%	100%	80%
Grčka	100%	100%	100%

2. Pomoć tutora

Mnogi su ispitanici istakli kako su tutori/projektni menađeri pomogli da provedba projekta protekne glatko. Posebno su pozitivno procjenjeni sastanci uživo za koje se pokazalo da imaju i veći utjecaj od traženog.

3. Praktični pristup

Učenici su istakli da smatraju praktični pristup korišten u projektu vrlo zadovoljavajućim. Osim snimanja, čini se da su učenici imali koristi i od toga što su bili odgovorni za čitav proces (gluma, režiranje, kostimi, editiranje, itd.) te učili kako raditi zajedno.

4. Fokus na proces umjesto na ishod

Jedna od ključnih točaka jest ta da su i učenici i nastavnici cijenili to što se CrAL fokusirao više na proces učenja nego na same ishode (na finalni video rad), što je umanjilo stres i učinilo proces učenja ugodnijim.

Važnost inkluzije

Snažan aspekt projekta CrAL je njegova predanost pravičnosti, jednakosti i uključenosti. U projektu su mogli sudjelovati svi učenici koji su se željeli uključiti. Projekt se provodio na temelju pravičnosti u pet različitih zemalja (Litva, Hrvatska, Italija, Španjolska i Grčka), što je omogućilo raznovrsne perspektive od strane nastavnika i učenika. To je omogućilo postizanje boljeg razumijevanja načina na koji se implementacija CrAL metodologije može koristiti u različitim edukativnim kontekstima. Dodatno, to omogućuje i bolje razumijevanje načina na koje se metodologija može unaprijediti ukoliko se s njom nastavi u budućnosti.

“Zajednički rad na različitim temama natjerao nas je da vidimo jedni druge u novom svjetlu”

Učenik iz Španjolske

Kritike

Nastavnici

1. BIROKRACIJA I ORGANIZACIJA

Nastavnici se u Italiji (ali i u Španjolskoj) muče s birokracijom koja je postala još gora nakon pandemije COVID-19, što komplicira uključivanje aktivnosti poput onih u sklopu projekta CrAL u njihove stroge hodograme i kurikulume. Dodatno, projekte mora odobriti Školsko vijeće, a taj proces zahtijeva puno vremena i energije. Generalno govoreći, svi se nastavnici slažu da bi se ovakve aktivnosti trebale planirati unaprijed kako bi se omogućilo njihovo integriranje u aktivnosti školske godine.

2. MANJAK VREMENA I EKONOMSKOG POTICAJA

Većina nastavnika otkrilo je da im nedostaje vremena za razvijanje ovakvih aktivnosti te je njihova implementacija prepuštena onim nastavnicima koji se trude dulje ostati u školi (što znači da moraju provoditi aktivnosti izvan školskog rasporeda) bez da prime bilo kakvu financijsku kompenzaciju. Većina se nastavnika slaže da bi se ove aktivnosti trebale uključiti u školski kurikulum.

3. METODOLOGIJA

Iako je metodologija ocijenjena vrlo pozitivno, rezultati pokazuju da su neki nastavnici imali problema s prilagodbom na nju, stoga bi se mogla predstaviti na jednostavniji način.

Učenici

Iako su povratne informacije učenika bile izuzetno pozitivne, nastavnici ističu njihov manjak interesa za bavljenje temama vezanima za **politička/društvena pitanja**, što sugerira da ih je projekt na neki

način „natjerao“ da se bave tim temama. U slučaju Litve, na primjer, učenici koji su se odlučili fokusirati na političke teme činili su se svjesniji nego oni koji su se odlučili baviti drugim temama.

Prilike

1. UKLJUČIVANJE PROJEKATA (POPUT CrAL-a) U KURIKULUME

I učenici i nastavnici su naveli da bi projekti poput CrAL-a trebali biti uključeni u službene kurikulume kao transverzalni projekti ili uključeni u pojedine predmete kako bi se omogućilo dovoljno vremena da se radi na aktivnostima i u njima uživa.

2. FOKUS NA SOCIJALNA/LOKALNA PITANJA

Većina nastavnika u različitim zemljama se slaže da video može biti izvrstan alat za promišljanje o društvenim problemima, ali i da učenici radije izbjegavaju te teme i fokusiraju se na probleme koji su njima relevantniji. Stoga bi bilo zanimljivo detaljnije se fokusirati na društvene/političke teme te potaknuti učenike da ih analiziraju i promatraju iz različitih pozicija. U tom bi smislu mogla biti korisna određena lokalizacija projekta (zamišljena kao fokusiranje na lokalne probleme).

3. UČENICI U NEPOVOLJNOM POLOŽAJU

U projekt su se uključili i učenici u nepovoljnom položaju – oni iz obitelji sa smanjenim prihodom i iz udaljenih područja. Ipak, važno je zbog budućih aktivnosti uključiti preciznije indikatore i alate za prikupljanje specifičnih detalja. Zbog GDPR ograničenja, nismo bili u mogućnosti eksplicitno prikupiti individualne karakteristike te ciljane skupine, budući da nastavnici dijele općenite profile učenika u svojim izvješćima, bez da daju informacije o pojedincima.